SVENSK MUSIKTIDNING.

N:o 8. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Expedition: Olofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. ö. g. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 19 April 1892. | Pris: Helt år 5 kr. — Lösnummer 25 öre. Annonspris: 10 öre petitraden (15 öre utl.) | Årg. 12.

Aulin'ska stråkqvartetten.

Kammarmusiken har i motsats till orkester- och operamusiken med dess stora tonmassor, mångfaldiga klangskiftningar och bestickande effektmedel blifvit kallad den rena musiken och kan i betraktande af sin ädla enkelhet och likväl konstrika form samt djupa innehåll äfven förtjena den benämningen. Detta gäller i all synnerhet om stråkqvartetten. Då den fyrstämmiga satsen redan i 15:de århundradet visat sig såsom den, hvilken bäst förenar konstruktionens enkelhet och praktisk utförbarhet med harmonisk fullstämmighet och tydlighet har qvartetten, både den vokala och instrumentala blifvit den konstform, som har fått första rummet. I stråkqvartetten med sin fina nyansering och sitt omsorgsfulla detaljarbete är hvarje instrument en solostämma. De fyra kontrahenterna föra der på samma språk ett spirituelt, stundom kanske väl filisoferande resonnemang, som i sin helhet bildar ett föredrag af anderikaste art. Der mer än någonstädes, såsom Oulibicheff säger, är komponisten öfverlemnad åt sina egna krafter. Intet af de hjelpmedel, hvilka ofta kunna tillskrifvas en god del af hans framgång, återstår honom. I den sanna qvartetten försvinner nästan allt hvad bländverk i executionen heter, emedan effekten af de musikaliska idéerna, såsom alltid beroende af ensemblekombinationerna, hvarken kan eller bör framstå i någon stämma. Den materiella eller akustiska effekten inskränker sig till hvad fyra likartade instrumenter kunna åstadkomma.

Denna egenskap hos kammarmusiken, som utom stråkqvartetten äfven tager pianot och blåsinstrumenter i anspråk, jemte den rika skatt af musikverk, som äldre och nyare tider alstrat på detta konstfält, har alltid utgjort en lockelse för verkligt konstälskande och konstförståndiga musikvänner att få njuta af sådan musik. Men elitkåren af sådana är till och med i en hufvudstad, sådan som vår, ej talrik nog att kunna garantera framgången af de försök, som företagits att upprätthålla årliga konserter för kammarmusik, hur stor afsaknad man än känt de år, då sådana ej förekommit. Det länder derföre dem, som våga försöket, till ej ringa förtjenst, då de mera i konstens intresse än i förhoppning om rikligare lön för mödan påtaga sig det värfvet.

En sådan berömlig insats i vårt musiklif har gjorts af den Aulinska stråkqvartetten, hvilken i januari 1887 gaf sin första kammarmusik-konsert i Vetenskapsakademiens hörsal och sedan, med ett enda undantag, i samma lokal årligen fortsatt denna sin verksamhet så nitiskt, att senaste säsongen afslutades med deras 25:te konsert, ett konstjubileum, hvilket väl intet qvartettsällskap af detta slag förut kunnat fira hos oss. Det var hr. Tor Aulin, som nyss hemkommen efter slutade studier i Berlin, i hvars musiklif han sjelf tagit del, tog initiativet till bildande af detta sällskap, bestående af medlemmar som tillhörde k. hofkapellet. Redan från början vann denna qvartett allmänhetens sym-

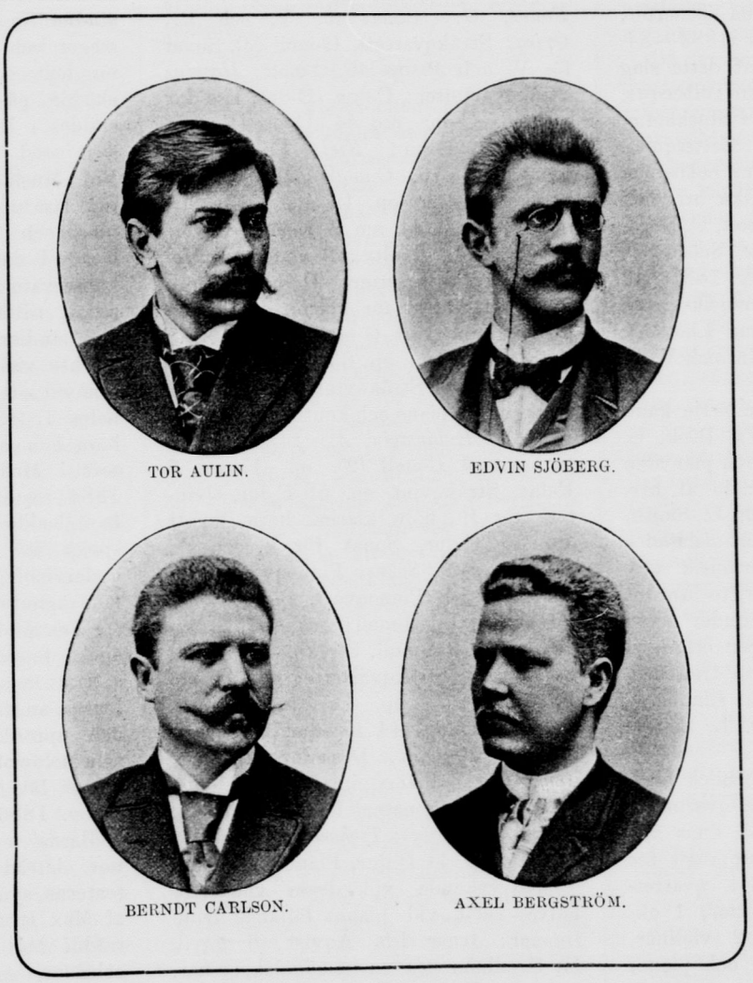

TOR AULIN. EDVIN SJÖBERG. BERNDT CARLSON. AXEL BERGSTRÖM.

Aulin'ska stråkqvartetten.

patier genom ett godt samspel och väl valdt program; allt mer har den sedan under årens lopp vunnit i utveckling till större fulländning i samarbete och uppfattning. Om vi blicka tillbaka på de senaste trettio årens konserter för kammarmusik, finna vi att hufvudstaden före Aulin'ska qvartettens uppträdande några år voro i saknad af sådana värdefulla musiktillställningar. En öfverblick af dem under denna tid, så vidt vi kunna erinra oss, torde ej vara utan sitt intresse. De berömda Neruda-soaréerna strax i början af 1860-talet uti De la Croixs salong fortsattes sedan åren 1865—69, sedan Franz Neruda flyttat till Köpenhamn, af fru Neruda-Norman och hennes syster Maria (sed. 1868 fru Arlberg) med biträde af hrr. d'Aubert, Ad. Lindroth, C. Arnold, Fritz Söderman och Aug. Meissner i stråkqvartetten. Under pianisten G. Satters vistelse här 1867, utfördes äfven kammarmusik af honom samt hrr. Joh. Lindberg och Gehrman. Sedan följde 1873—79 en serie konserter af hrr. Fr. Book, C Nordquist, R. Hagemeister och Ad. Lindroth samt Fr. Söderman, vid hvilka Ludv. Norman, frk. H. Thegerström och hr. Jac. Hägg biträdde vid pianot. I slutet af 1870-talet bjöds här på kammarmusik af Florentinerqvartetten och Rob. Heckman. År 1880 började kammarmusikus Th. Lindström gifva sådana konserter, hvilka derefter förnyades 1883—84. År 1881 utfördes musik af detta slag å konserter af violoncellisten Tolbecque, som en längre tid vistades i Stockholm, jemte hrr. Heckman och L. Zetterquist. Några »kammarmusikaftnar» höllos ock i början af 1882, vid hvilka hrr. Tolbecque, Zetterquist, Fr. Book, C. Nordquist och pianisten Fritz Schousboe o. a. medverkade. Från 1881 till 1883 gåfvos flere kammarmusik- (trio-) soaréer af fröknarne Hilma Lindberg (piano), Hilma Åberg (violin) och Valb. Lagervall (violoncell).

I Okt. 1883 började en serie kammarmusiksoaréer af hr. Fr. Book, L. Zetterquist, A. Andersen och pianisten Aron Hultgren, med biträde af hrr. C. Nordquist, C. Book och L. Smith, hvilka soaréer, 4 till antalet afslutades i april 1884. I kammarmusik fick man äfven höra m:me. Heritte Viardot och hr. Franz Fridberg under deras vistelse här 1883. Slutligen erinra vi oss från slutet af 1888 en triosoaré, tillställd af pianisten Alie Lindberg-Larsén med biträde af hr. L. Zetterquist och C. Bach.

Efter denna korta öfverblick återvända vi nu till Aulin'ska qvartetten och dennas verksamhet. Vi finna då, att dess konsertprogram upptagit för endast stråkinstrument: 34 qvartetter, 2 sextetter, 3 qvintetter, 1 oktett och 1 konsert för 2 violiner, vidare 8 sonater för violin och piano, 5 pianoqvintetter, 5 pianoqvartetter, 3 pianotrior, 1 septett för stråkinstrument, klarinett, fagott och valdthorn, 1 sextett för piano oich stråkinstrument, 1 qvintett för piano och blåsinstrument, 1 qvintett för klarinett och stråkinstrument. Ordnas i alfabetisk följd de särskilda komponisterna med de verk, som qvartettens program upptagit, möter oss följande förteckning, hvarvid för minskande af utrymme, lätt begripliga förkortningar användas såsom V. för violin, P. för piano etc ; en siffra efter ett musikverk angifver vid förnyadt uppförande hur många gånger detta skett. Den alfabetiska ordningen ställer qvartettens stiftare främst på listan, som här följer:

Aulin, Tor: Sonat för V. och P., D-moll; *Aulin, Valborg:* Stråkqvart., d:o E moll; *Bach, J. S.:* Konsert för 2 V., D:moll; *Beethoven:* Stråkqvartetter: op. 18 n:o 5 A-dur, op. 59 n:o 1 F-dur, op. 59 n:o 3 C-dur (2), op. 74 Ess-dur, op. 95 F-moll, op. 131 Ciss-moll (2), Septett op. 20, Pianotrio op. 70 n:o 1, D-dur; *Berwald, Fr.:* Pianoqvint. op. 5, Stråkqvart., Ess-dur; *Brahms, Joh.:* Stråksextetter op. 18, op. 36 G-dur, Stråkqvart. op. 51 n:o 2 A-moll, Pianoqvartetter F-moll, op. 60 C-moll, Pianotrio Ess-dur, Sonat för P. och V., G-dur; *Cherubini:* Scherzo ur Ess-dur-stråkqvart.; *Dvôrák:* Stråkqvart op. 64, C-dur, Pianoqvart. op. 87, Ess-dur; *Fauré, G.:* Sonat för V. och P.; *Grieg:* Stråkqvartett, G-moll (3), Sonat för V. och P. op. 45, C moll; *Haydn:* Stråkqvartetter: C-dur, D-dur, Ess-dur n:o 36, C-dur n:o 44, C-dur (Kaiserqvartett), F-dur; *Kiel, Fr.:* Pianoqvint. op. 76, C:moll; *Mendelssohn:* Stråkqvartetter op. 12 n:o 1 Ess-dur, op. 13, op. 44 n:o 2 E-moll, Oktett för 4 viol., 2 altv., 2 violonc.; *Mozart:* Stråkqvartetter: D-dur, D-moll, D-dur, Qvintett för klarin. och stråkinstr., Pianoqvart. G-moll; *Norman, L.:* Stråkqvartetter: op. 65 A-moll, C-moll, C-dur n:o 5, Stråkqvintett, Sextett för stråkqvart., piano och kontrabas, A-moll, op. 29; *Rubinstein, A.:* Stråkqvartetter: n:o 2 C-moll (2), op. 17 n:o 3 F-dur, Stråkqvint. op. 59 F-dur, Qvintett för P., flöjt, klarin., horn, fagott op. 55 F-dur, Sonat för V. och P., A-moll; *Saint-Saëns:* Pianoqvintett, A-moll op. 14, Pianoqvart. B-dur, Sonat för V. och P., D-moll; *Schubert:* Stråkqvart. op. 29 A-moll, Stråkqvint., C-dur; *Schumann:* Stråkqvartetter op. 41 n:o 1 A-moll (2), op. 44 n:o 3 A dur, Pianoqvint. op. 44 Ess-dur (2); *Sgambati:* Stråkqvart., Dess-dur (2); *Sinding, Chr.:* Pianoqvint., E-moll; *Sjögren, Em.:* Sonater för V. och P., G-moll, n:o 2 (ny); *Tschaikowsky:* Stråkqvartett op. 11 D dur, Pianotrio A-moll.

Medverkande vid dessa konserter hafva varit vid pianot följande fruntimmer: fruar Ida Åqvist (6 ggr.), H. Svedbom och en »musikälskarinna», fröknar H. Thegerström, Valb. Aulin, och Sigrid Carlheim-Gyllensköld samt hrr. Rich. Andersson, Benno Schönberger, Rich. Henneberg och Vilh. Stenhammar; med stråk- och blåsinstrument, hrr. Fr. Neruda, C. Sandqvist, E. Sundqvist, L. Smith, F. Sörensen, Max Strandberg, V. Carlström, Östman, J. och A. Kjellberg.

Då med anledning af Aulin'ska qvartettens konsertjubileum dess medlemmars porträtter i dag meddelas å första sidan gå vi nu att till hvart och ett af dessa foga en kort biografisk teckning, börjande med 1:sta violinen och stiftaren, efter hvilken qvartettsällskapet uppkallats.

Tor Aulin

hvars porträtt jemte biografi förut varit intagna i denna tidning, samma år qvartetten bildades, är född i Stockholm den 10 Sept. 1866 och växte upp i ett musikaliskt hem. Hans fader, lektor Aulin, var en god violinist och hans moder, född Holmberg, tillhör en musikalisk slägt. Tidigt visade gossen goda musikanlag och hans undervisning i violinspelning började 1873 först för fröken Anna Lang, derefter för hr. Const. Gellrich, och vårterminen 1877 vann han inträde vid konservatoriet. Skolgången fortsattes emellertid, men då någon inskränkning af skolarbetena till förmån för musikstudiet ej medgafs, så fick detta förstseget och den unge Aulin egnade sig nu helt och hållet åt musiken. Det skedde på hösten 1881, då han anställdes i Dramatiska teaterns orkester, som stod under B. Fexers ledning. Vid Musikaliska akademien hade han till lärare Joh. Lindberg i violinspelning och Conr. Nordqvist i harmonilära. I dec. 1883 slutade kursen vid konservatoriet, och det bereddes honom sedan tillfälle att få resa till Berlin, der studierna fortsattes för den utmärkte violinkonstnären Emile Sauret, som vid sitt första konsertbesök i Stockholm i febr. 1883 fått tillfälle att höra honom spela. Efter en egen konsert i Musikaliska akademien 29 jan. 1884 reste han så ut till Berlin, der han bodde hos och studerade violinspelet för Sauret och samtidigt tog undervisning af Philip Scharwenka i kontrapunkt och komposition. Efter $^1/_2$ års studier fick han förtroendet att spela i stället för Sauret på en konsert å kejs. operan, fick sköta altviolen på sin lärares kammarmusiksoaréer, och uppträdde flere gånger i Berlin som soloviolinist. Strax efter sin hemkomst lät han första gången höra sig i nov. 1886 på 1:sta symfonikonserten i Berns' nya salong. Följande år i nov. biträdde hr. Aulin å en Kgl. teaterns symfonikonsert med utförande af Max Bruchs konsert. År 1888 inträdde han som konsertmästare i den orkester, som af hr. Hallén bildades för att spela i den nya Sveasalongen, då han å de första invigningskonser-

terna spelade Mendelssohns konsert. Omedelbart derefter uppträdde han inför Köpenhamns publik jemte frk. S. Ek och hr Emil Sjögren och återvände med den sistnämnde till Köpenhamn sommaren samma år, inbjuden att spela Sjögrens sista violinsonat tillsammans med komponisten på den stora musikfesten vid utställningen. Han uppträdde der äfven flere gånger på Tivolikonserter, konserterade om hösten i Kristiania och sedan i Petersburg. Hösten 1889 anställdes Aulin som 2:dre konsertmästare i k. hofkapellet och har sedan dess uppträdt ytterligare i Norge och om hösten 1891 jemte Sjögren i Finland. Aulin har medverkat vid Neruda-konserter såväl här som i Göteborg och Upsala, der han gifvit egna kammarmusik-konserter.

Tor Aulin är nu känd i norden som en framstående violinvirtuos och talangfull komponist. I senare hänseendet har han redan visat sig ganska verksam. Af hans kompositioner må nämnas: Två- och fyrhändiga pianostycken, sånger vid piano till svenska, norka och danska texter; två konserter för violin och orkester (G-moll och A-moll); mindre saker för violin och piano samt en sonat för violin och piano, D-moll; tryckta äro endast ett par piano- och sångkompositioner, på Elkan & Schildknechts förlag, samt »Tre Albumsblad» för piano, utgifna af Hofmusikhandeln i Köpenhamn. Dessutom hafva utkommit åtskilliga hans transcriptioner för violin och piano af Emil Sjögrens sånger.

J. L. Edvin Sjöberg

andre violinisten i qvartetten, är född den 5 dec. 1865 i Stockholm, son af förre grosshandlaren J. O. Sjöberg och hans maka Maria Sjöberg, född Grabow. Hr Sjöbergs morfader, var den skicklige fagottisten i hofkapellet Ludv. Grabow, och han är sålunda systerson till den bekanta sångerskan Mathilda Grabow-Taube. Vid 8 års ålder började Edv. Sjöberg försöka sig på violin och åtnjöt först undervisning af nu aflidne violinisten och kompositören P. A. Ölander, hvarefter han spelade för då varande medlemmen af k. hofkapellet Rich. Hagemeister. År 1879 vann han inträde vid musikkonservatoriet, der han under ett par terminer åtnjöt undervisning af konsertmästaren Joh. Lindberg. Det afgjordes nu att den unge lofvande violinisten skulle egna sig åt musiken. På sommaren 1880 fick han tillfälle att anträda en utländsk studieresa och styrde kosan till Berlin, der han först började spela för sin förre lärare Hagemeister, hvilken var anställd som 1:e violinist vid kejs. operan derstädes. År 1882 sökte och vann han inträde i »Königl. Hochschule für Musik» och erhöll der undervisning i de föreskrifna ämnena. Hans lärare i violinspelning voro hrr Jacobsen och prof. Josef Joachim. I augusti 1884 återvände Edvin Sjöberg till Stockholm och blef i okt. samma år anställd som extra 1:e violinist i k. hofkapellet. Såsom sådan tjenstgjorde han till 1888, då han blef ordinarie 1:e violinist, hvilken befattning han nu innehar. Under åren 1884, 1885 och 1888 har herr Sjöberg gifvit konserter i Stockholm.

C. Axel Bergström,

qvartettens altviolist, är född den 3 febr. 1864 i Garpenbergs församling af Falu län och erhöll först några veckors undervisning i violinspelning af direktör Hedin i Säter. Han blef 1879 anställd som »spel i nummer» vid Dalregementet, der han från påföljande år till 1888 användes såsom 1:e tenorbasunist.

År 1880 blef han genom direktör J. G. Kjellbergs välvilja satt i tillfälle att komma till Stockholm och studera violinspelning för konsertmästaren Joh. Lindberg och vann om hösten samma år inträde i musikkonservatoriet. Då han vårterminen 1886 afgick derifrån erhöll han akademiens jeton. År 1882 anställdes han som 3:e altviolinist i hofkapellet men spelar sedan tre år tillbaka 1:a violinstämman derstädes. Bergström aflade militärmusikdirektörsexamen 1885, antogs 1888 som musikanförare vid Uplands regemente och erhöll 1890 utnämning som musikdirektör.

Berndt Carlson,

som sköter violoncellen i qvartetten, är född i Stockholm den 5 nov. 1854, son af en kammartjenare hos enkehertiginnan af Dalarne. Vid ännu ej fylda 10 år kom han till kanonierkåren som hornblåsare men tog afsked från flottan 1875. Vid 20 års ålder kom för första gången en violoncell i hans hand. 1875 på våren profvade Carlson för inträde i musikkonservatoriet och spelade der en tid för Gehrman men afbröt studierna samma år för att medfölja en svensk messingsseptett, som konserterade utomlands i Finland, Ryssland och Tyskland. Återkommen året derpå om hösten återtog han den bortlagda violoncellen. Gehrman var nu död, och Andersen hade efterträdt honom som lärare i violoncellklassen. Han sökte ånyo inträde i akademien och spelade för Andersen till vårterminen 1880.

År 1878 antog Carlson plats som cellist vid dåvarande Nya teatern, der Henneberg anförde orkestern; han stannade der till 1880, då han erhöll ordinarie plats i kgl. hofkapellet, som han sedan oafbrutet tillhört. Under den tid Jean Tolbecque vistades i Stockholm (1880—82) utvecklade han sin talang ytterligare genom lektioner för denne, som vi minnas, utmärkte violoncellist. Sedan 1888 är Berndt Carlson anställd som stabstrumpetare vid Kgl. Svea trängbataljon.

* * *

Till det ofvanstående hafva vi endast att tillägga den önskan, att Aulinska qvartetten efter vunna segrar rycker fram på arenan till nya triumfer nästa säsong, och vi betvifla ej, att den konstälskande allmänheten skall, talrikare för hvarje år, infinna sig på dessa konserter, hvilka erbjuda en musiknjutning af sådant värde, att man alltid står i tacksamhetsskuld till dem, som kunna och vilja bereda oss en sådan.

Några ord om den s. k. Passionsvespern i Adolf Fredriks kyrka den 23 mars 1892. *)

Herr Redaktör!

Allt för väl minnes jag att Ni nära nog var trött på mina utgjutelser i kyrkosångsfrågan och den polemik, som dessa framkallade i Svensk Musiktidning i fjol våras.**) Men jag är nu en gång så varmt intresserad för allt, som har med vår svensk-lutherska kyrkosång att skaffa, att jag har svårt att hålla pennan i styr, när ett tillfälle yppar sig. Och dessutom har ju nära på ett år förflutit, sedan det skrefs något om kyrkosång i Eder ärade tidning. Neka mig derför icke en smula plats för några rader angående den sista yttringen på detta område, som visat sig här i hufvudstaden.

Då jag sist skref här i liknande ämnen, tror jag mig bl. a. hafva påpekat mina sympatier för de på senare tider återuppblomstrande gammal-lutherska vespergudstjensterna, och med oförställd glädje har jag derföre helsat de notiser, som under den gångna vintern upplyst mig om att en vesper förestått. Trenne sådana hafva under vintern hållits. Katarina kyrkokör började med en adventsvesper, då deras kyrka dagen före julaftonen öppnades för gudstjenst efter den stora renoveringen. Denna adventsvesper, sammansatt efter tyska mönster af den gamle kännaren på kyrkomusikens område direktör Humbla, var mycket anslående, fullt stiltrogen och utfördes synnerligen väl. Och der fanns i densamma, bland mycket annat godt, några församlingssånger af utomordentlig skönhet. Lättfattliga till såväl melodi som rytm, var det en sann glädje att höra huru församlingen ganska allmänt tog del i dessa sånger, och jag kunde ej värja mig för den vemodiga tanken: hvarför äro icke dessa och andra sköna rytmiska psalmer vår allmänna egendom, hvarföre ljuda de icke söndagligen i våra tempel. — Kom så

*) Denna artikel skulle ha införts i förra numret men utrymme saknades då dertill. Red.

**) Red. mottog tvärtom med tacksamhet artiklarne i denna fråga, åt hvilken Sv. M. T. är lika villig som skyldig att egna sin uppmärksamhet; Red uttalade endast sin farhåga, att tidningens läsare skulle finna polemiken derom för vidlyftig.

Maria kyrkokör med den stora fosterländska vespern på konungens födelsedag. Rik på sköna antifonier, präktiga, rytmiska församlingssånger och för det fosterländska firningsämnet väl valda körer, gjorde äfven denna vesper det bästa intryck; pressen yttrade sig också enstämmigt fördelaktigt om densamma.

Så en vacker dag i mars möttes mitt öga i en morgontidning af de för mig så lifvande raderna: »Passionsvesper hålles i Adolf Fredriks kyrka onsdagen den 23 mars kl. 6 e. m.» Jag tänkte med gladt hjerta: saken breder ut sig med kraft, och omdaningen af vår kyrkosång torde kanske möjligen kunna komma till stånd redan inom det närmaste halfseklet! På utsatt tid gick jag naturligtvis dit och i de gladaste förhoppningar om ännu en sådan skön och på uppbyggelse rik vespergudstjenst. Men! . . . När jag gick hem, i sällskap med en för denna sak varmt nitälskande prestman, kunde vi för hvarandra ej nog utgjuta vår grämelse öfver hvilket slag för örat hela den redan så hoppfullt spirande vespersaken fått i och med denna s. k. vesper. Hvar var hela den organiska helgjutenheten, som återfunnits och så klart framträdt vid föregående liknande tillfällen i Maria och Katarina och äfven enligt mig tillhandakomna liturgier i Sala, Bollnäs och andra orter? Borta! totalt borta! Detta var helt enkelt ett slags konsert till hvilken fogats ett andligt föredrag och nära jemförligt med goodtemplarnes nykterhetsfester, der konsertafdelning och föredrag omvexla med hvarandra. I förhoppning att det för framtida vesperföretag nytta hafver, vill jag öfvergå till en liten kritisk redogörelse för denna vesper.

Församlingen fick endast deltaga i två (hvad man med orätt kallar icke rytmiska, d. v. s. i den gamla vanliga stilen hållna) koraler. Hade dessa varit hvad man vanligen menar med rytmiska, skulle der åtminstone funnits *en* idé i det hela. *En* antifoni förekom, som väl försvarade sin plats, då den senast gjordes, i den vesper, som gafs på konungens födelsedag och ännu bättre torde passa vid en *reformations*vesper, men hvars berättigande i en *passions*vesper torde vara tvifvel underkastadt. Herr Tigers Andante Religioso var ingen antifoni; jag skall för öfrigt strax återkomma till detta opus. Programmet började för öfrigt med ett Cantabile af Lemmens och slutade med en sonat af Mendelssohn för orgel. Mera gudstjenstligt hade varit att börja med ett *kort* preludium till den första psalmen. Spela deremot gerna en sonat af Mendelssohn på slutet, men *sätt icke ut det i den tryckta liturgien.* Bland körer må nämnas en del af Gounods stora och sköna Långfredagskör, hvilken ju med den lämpliga textförändring, som var iakttagen, passade bra. Men hvad skall man säga om Crucifix af Faure, arr. för barytonsolo och blandad kör med orgelackomp.? Denna på hundratals konserter utslitna, med sin visserligen vackra, men nära nog i italiensk bravurstil hållna duett, kan aldrig inför ett sundt och allvarligt omdöme försvara sin plats vid en luthersk gudstjenst. Psalmen 94 sjungen rytmiskt (jag kände ej alls dessa rytmer, voro de möjligen hemmagjorda?) af blandad kör a capella. I den psalmen, af alla känd, borde församlingen ovilkorligen hafva deltagit. Efter predikan följde en passionshymn af Ahlström äfven den för blandad kör a capella. Följde så det förut omnämda Andante Religioso af Frans Tiger. Här hade den för altaret stående presten till uppgift att sjunga en vacker cantilena af modernaste snitt med en mängd omsjungningar af texten, då och då afbruten af kören, som delvis sjöng annan text än presten, men särdeles vid slutet hade att upprepa samma textord, som denne redan en tre, fyra gånger upprepat. Hade detta solo föredragits från orgelläktaren såsom barytonsolot i Crucifix, så hade det i någon ringa mån kunnat försvara sig, men äfven denna kompositions helt och hållet konsertmessiga karaktär utdömde den i alla fall från den lutherska gudstjensten, der det *konstmessiga* solot (jag har i föregående uppsatser i denna tidning framhållit det) ej bör hafva någon plats. Härefter följde ett, efter progrmamet att dömma, mycket omvexlande nummer. Der stod: »Passionsbön» (läses). Amen! (sjunges). Tackom och lofvom! (messas).» Detta ger mig en osökt anledning att fråga: hvad är det för skillnad mellan att sjunga och messa? Skulle möjligen det utmärkande för messning vara detta släpande, hardt när i det oändliga utdragande af hvarje ton och således af hvarje stafvelse, som tyvärr är det vanliga föredragningssättet af vår messa? Denna åsigt har nog varit arrangörernas af denna vesper, då de gjort så tydlig skillnad mellan att sjunga och messa, och tyvärr äro de långt ifrån ensamma om denna skefva föreställning. *Messan skall närmast framsjungas i det långsamma, högtidliga talets takt.* Och till alla de prester, som göra skillnad emellan att messa och sjunga skulle jag vilja säga: Messa aldrig, utan sjung!

Men för att »gå vidare i texten» så följde på »messandet» välsignelsen. (Herrans bön, som väl annars förekommer vid hvarje det minsta lilla gudstjensttillfälle, var här utesluten) och derpå den andra af de psalmer, i hvilka församlingen fick deltaga. Efter dessa nummer, som ju vanligen afsluta våra gudstjenster, kunde man väl tycka att äfven denna skulle vara slut. Men nej, nu skulle först en mansqvartett på en religiös text föredraga Geijers »Stilla Skuggor», hvilket nummer icke ens hade ett godt utförande att försvara sig med, ty intonationen deraf var på sina ställen pinsamt oren. Sist på programmet stod som nämndt sonat af Mendelssohn. Af programets 18 nummer voro 8, således nära hälften, konsertnummer. Flera andra oegentligheter skulle kunna påpekas, men det sagda må vara nog.

Jag har icke ett ögonblick tviflat på att upphofvet till denna vesper varit förestafvadt af den bästa vilja och afsigt, men det är minst sagdt oförklarligt huru tillställarne kunnat uppfatta denna vigtiga sak som så: »en vespergudstjenst kan hvem som helst sätta ihop», och handlat precis efter denna uppfattning. Hvarföre icke vända sig till personer, som äro hemma på detta område med anhållan om råd och upplysningar i stället för att nu på detta sätt *skada saken.* Och när, såsom här är fallet, de yppersta förutsättningar finnas för ett utmärkt framförande af en verklig vesper: en god sångkör med en bepröfvad dirigent, en utmärkt liturg och ett intresseradt presterskap, så är det att beklaga att denna s. k. passionsvesper, långt ifrån att kunna inrangeras bland de föregående lyckade vesperaftnarnes rad, nu står som ett, jag hoppas det för framtiden, enastående exempel på huru en luthersk vespergudstjenst *icke* skall vara beskaffad. *Hypatius.*

Joh. Seb. Bach som violinspelare

af *F. Schweikert.*

Hela verlden ser i Bach, utom den geniale tonsättaren, en af de största klaver- och orgelvirtuoser, som någonsin lefvat. Om också mästarens samtida icke fullkomligt uppskattat hans värde som komponist, hafva de likväl erkänt hans betydelse som utöfvande konstnär, hvilket bevisas genom talrika till vår tid bevarade omdömen derom. I dessa har den beundran, som spelet hos denne den djupsinnigaste af alla musiker framkallat, i alla rigtningar funnit uttryck på ett icke sällan lika naivt som ytterligt sätt.

Men alla dessa uttryck af beundran afse endast Bachs klaver- och orgelspel. Aldrig omtalas hans konstfärdighet på något stråkinstrument, ehuru vi veta att han var fullkomligt hemma på violinen. Det höga mästerskap likväl, med hvilket han behandlade tangentinstrumenten, kunde han ej gerna ha tillegnat sig äfven på violinen. Ty för en sådan ofantlig teknik, som den han besatt på orgeln och klaveret, hade till och med en jättenatur sådan som Bachs ej räckt till. Oafsedt detta, var dock mästarens hela väsen så öfvervägande hänvändt åt polyfonien, att den homofona violinen omöjligen kunde taga hans intresse i anspråk uti högre grad, då densamma ej förslog till framställning af hans rika, mäktiga tankeverld. Hans hufvudintresse måste helt naturligt rigtas åt tangentinstrumenten med deras omfattande harmoniska uttrycksförmåga.

Deraf får man likväl ej sluta att Bach varit en violinist af endast underordnad betydelse. Tvärtom tyda många saker derpå, att han var fullt förtrogen med violinens teknik på den tiden, och det torde få antagas, att förmågan hos den snillrike mannen, som nådde höjden och djupet i allt som hörde till tonkonstens område, äfven i detta hänseende öfverskred det vanliga måttet.

Två omständigheter böra först i afseende på J. S. Bach som violinspelare tagas i betraktande, nämligen: att den sedan blifvande orgelheroen lade grunden till sitt musikaliska vetande på violinen, och att han i sin första offentliga befattning som musiker beklädde en plats som violinist. Sebastian Bachs förste lärare i violinspel, och öfver hufvud förste musiklärare, var hans fader, Ambrosius Bach, hofmusiker i Eisenach och dugtig violinspelare. Beklagligen dog fadern snart, redan innan gossen fyllt sitt nionde år, hvarefter denne kom till sin äldre broder Johan Christoffer, som var organist i Ohrdruf. Af honom skall Sebastian ha erhållit första undervisningen i klaverspelet. Hur mycket han under sitt femåriga uppehåll i Ohrdruf sysselsatte sig med violinspelet, är ej bekant, likväl har han icke åsidosatt detsamma, ty vi finna den 15-årige ynglingen, som emellertid inträdt uti Michaelisskolan i Lüneburg, verksam icke blott såsom sångare och cembalist utan äfven som violinist i instrumentalkören. Just i Lüneburg synes han med ifver ha egnat sig åt violinen, och hans rykte som dugtig spelare måtte ha trängt vida ikring, annars hade man väl icke kallat honom, den knappt 18-årige, som hofmusikus till hertig Johan Ernsts kapell i Weimar. Här lefde den icke obetydlige violinvirtuosen Paul Westhoff som kammarmusikus och kammarsekreterare, hvilket talar derför att man vid hofvet i Weimar satte högt värde på violinspelet. Men der sådana framstående representanter för ett instrument verka, der ställas i allmänhet höga fordringar på dem som traktera detsamma, och Sebastian Bachs ditkallande uppväcker derför en gynsam mening om hans förmåga som violinspelare.

Anställningen i Weimar fjettrade honom dock ej länge. Redan efter några månader flyttade han öfver till Arnstadt, der man uppdrog åt honom organistbefattningen vid den nya kyrkan. Så kort detta första uppehåll i Weimar än blef, har det dock ej varit utan frukt för utvecklingen af Bachs musikaliska individualitet. I sin egenskap af kapellist blef han här bekant med en mängd instrumentalmusik, särskildt den vid hofvet omtyckta italienska, hvilken sedan tjente honom till rättesnöre för hans egna instrumentalkompositioner.

Då Bach efter 7 års förlopp för andra gången kom till hofvet i Weimar, lefde Westhoff ej mera; intresset för instrumentalmusiken hade likväl icke lidit något afbräck. Alltså sökte man att just i vår mästare finna ett stöd för densamma, enär kapellets ledare var gammal och sjuklig och hans ställföreträdare en musiker utan betydenhet. En dubbel uppgift förelåg honom: att som kammarmusikus sköta violinen och att som hoforganist spela orgeln i slottskyrkan. Beviset för att han motsvarade de förväntningar man ställde på honom, och särskildt att han måste ha försvarat sin plats som violinist, ligger uti hans utnämning till konsertmästare. Trots de åligganden, som denna dubbla befattning medförde, är tiden för hans andra Weimarvistelse rik på kompositioner af honom; mest äro dessa af kyrklig karaktär eller beräknade för tangentinstrument; några verk för violin omtalas icke vid denna tid. Från dessa dagar härflyta äfven bearbetningen af 16 Vivaldi'ska violinkonserter för klaver och 3 för orgel, hvilka arbeten alltid tala för att Bach hyste intresse för andras violinverk, om äfven han som tonsättare då kände sig dragen åt andra områden för sin skapareverksamhet. Desto rikare skulle hans skapande verksamhet i fråga om stråkinstrumenterna, särskildt violinen, komma att blifva under hans sedan följande anställning i Cöthen.

Cöthenperioden betecknar höjdpunkten af Bachs betydelse som violinspelare såväl i afseende på hans verksamhet såsom utöfvande konstnär, som med hänseende till hans producerande konstnärlighet; ja denna rigtades till och med särskildt åt instrumentalmusiken. I tjenst hos en herre, som icke betraktade honom som en tjenare utan upphöjde honom till sin vän, i spetsen för ett, om ock litet, likväl förträffligt skoladt kapell, i hvilket den unge konstälskande och konstförståndige fursten sjelf medverkade såsom en dådkraftig medlem, innehafvande en tjenst lika oberoende som jämförelsevis inbringande, höra kanhända de år, mellan 1717 och 1723, hvilka Bach tillbragte i den lilla Anhalt'ska residensstaden till de lyckligaste under hela hans lif, så mycket mer som han lefde i ett äktenskap, som helt och hållet besjälades af musik. Med stadens musiklif, som saknade all betydelse, kom han sällan i beröring, hans verksamhet inskränkte sig nästan uteslutande till furstens och hans eget musikrum. Men just inskränktheten af denna verkningskrets blef orsaken till att Bach uträttade storverk på ett område af tonkonsten, åt hvilket han med sin förherskande böjelse för kyrkomusiken under andra förhållanden ej skulle ha vändt sig, nämligen kammar- och konsertmusikens.

(Forts.)

(Insändt.)

Den italienska sångmetoden

bedömd af *Jenny Lind.*

Med anledning af den kontrovers, som uppstått mellan herr Arlberg och insändaren —n—, rörande den italienska sångmetoden, kan det vara af intresse för den musikaliska allmänheten att få kännedom om hvad en af verldens största sångerskor yttrat i afseende å sångkonsten.

I den af Otto Goldschmidt utarbetade minnesteckningen af Jenny Lind står pagina 270:

— — — »På en sak lade hon alltid stor vigt. Hon hade medfödd motvilja för det sätt, hvarpå så många vokalister af lägre rang *förvrida ansigtet under de passager, hvaråt de önska gifva mest uttryck**. Hon var aldrig nöjd med sången med mindre den sjungande »såg behaglig ut». Hon betraktade sången som en skön gåfva af naturen, en gåfva, hvaröfver dess egare skulle känna verklig tacksamhet och äfven uttrycka den i sina anletsdrag. Hon afskydde vårdslöst uttal äfven i samtal. Hon kände sig fast öfvertygad, att utöfning af sång efter rigtig metod bidrog att stärka kroppen och framför allt ett svagt bröst. Hon trodde till och med, att många personer med anlag för lungsot skulle hafva lefvat längre, i fall de lärt att andas och sjunga på rätt sätt — en åsigt, som hyses af många ytterst framstående medicinska auktoriteter och hvars riktighet är otvifvelaktigt bevisad genom fakta.

Fru Goldschmidt var så djupt genomträngd af kärlek till sin konst och af tro på dess förädlande inflytelse, att hon ända till slutet af sitt lif hyste det djupaste intresse för befordrande af undervisning deri *enligt den rena italienska skolans sanna och beprövade principer.*»

Musikpressen.

Från Carl Johnns musikhandel ha utgifvits följande musikalier:

För piano 2 händ.:

Grieg, Edvard: *Per Gynt*, Melodiudtag af F. Andersen. Pr. 1: 25.

Erminie-vals ur operetten »Jack och Bob» af Jakobowski. Pr. 1 kr.

för orgelharmonium:

Chopin: *Sorgmarsch* ur B-moll-sonaten, lätt arrangement af Albert Lindström. Pr. 50 öre;

för sång:

Grieg, Edvard: ur »Per Gynt» op. 23: *Solveigs Sang* (e—fiss), *Solveigs Vuggevise* (ciss—fiss), *Peer Gynts Serenade* (e—fiss) à 50 öre. — ur »Reise-

* Kursiveringen af insändaren.

Med detta nummer följer till tidningens årsprenumeranter bilaga III, innehållande för piano: *Klara-Menuett* af Henning R.

minder» op. 44 *Ragnhild* (e—g). Pr. 50 öre.

Griegs »Per Gynt»-musik, snart sagdt öfver hela verlden känd och värderad genom orkestersuiten, behöfver ingen rekommendation för att vinna stor spridning i den form, hvari den här föreligger. Endast innehållet af pianoarrangementet må här påpekas, utgörande: Bryllupsgården, Solveigs Sang, Allegretto pastorale, Åses död, Solveigs vuggevise, Troldedans.

Valsen ur »Jack och Bob» innehåller några af de bättre melodierna ur denna på Vasateatern nyligen gifna operett.

Dir. Lindströms arrangement af Chopins allbekanta sorgmarsch synes, med afseende på ändamålet att lemna ett lätt sådant, vara gjordt med omsorg.

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. Operan. April 2. *4:de Symfonikonserten.* 1. Schumann: *Manfred*, dramatisk dikt i 3 afd. af lord Byron, bearb. af R. Pohl; svensk öfversättn. af Thomander och H. A. Ring; Beethoven: *Pastoralsymfoni*, N:o 6. — 4. Thomas: *Mignon* (Mignon: fru Halvorsen, Philine: frk. Selma Ek, som gäster) 175:te gången. — 5, 7. *Marsk Stigs döttrar*, skådesp. i 5 akter af Ludv. Josephson, musik af Aug. Söderman. — 6. Verdi: *Den vilseförda* (Violetta: fru Halvorsen, sista upptr.). — 9. Boito: *Mefistofeles.* — 10. Adam: *Konung för en dag.* — 11, 13. Ponchielli: *Gioconda* (d. 13/4 Laura: frk. Almati).

Vasa-teatern. April 1—4. Jakobowski: *Jack och Bob.* — 6—12. Sullivan: *Mikadon* (125:te gången 6/4).

Musikaliska Akademien. April 5. Fröken Ilona Eibenschütz *1:sta konsert*, 1. Bach: Orgeltuga, A-moll; 2. Beethoven: Sonat op. 111; 3. Schumann: Symphonische Etuden; 4. Mendelssohn: Lied, Caprice; Scarlatti: Allegro; Paganini-Liszt: La campanella. — 11. Frans Nerudas *3:dje musiksoaré.* 1. Grieg: Sonat, A-moll op. 36 för piano och violoncell; 2. Volkmann: Romanze; Kiel: Allegro scherzando; Chopin: Largo för piano och violoncell; 3. Rubinstein: Pianotrio, B-dur op. 52. Biträdande: pianisterna frkn. Tora Hwass och Sigrid Petterson samt hr. Frid. Book.

Vetenskaps Akademien. April 4. *25:te kammarmusikkonserten* af hrr. Aulin, Sjöberg, Bergström, Carlson. 1. Schumann: Stråkqvartet op. 41, N:o 1 A-moll; Aulin, Tor: Sonat för violin och piano, op. 12 D-moll; 3. Beethoven: op. 59 N:o 3. C:dur. — 6. *Musiksoaré* af frkn. Fanny och Frida Olsen. — 11. *2:dra musikafton* af hrr. Rich. Andersson och O. Lejdström; bitr.: fru L. Pyk. — 12. *Musiksoaré* af hr Vilh. Stenhammar; bitr.: frk. S. Ek och hr. Tor Aulin. — 3. *Konsert* af frkn. Wilma Enequist och El. Meyer.

Hôtel Continental. April 12. *Sista konserten* af frk. Ilona Eibenschütz: 1 Beethoven: 1. Sonat, C dur, 2. Scarlatti: Presto; Schumann: Romance; Brahms: Capriccio; Thalberg: Etude; 3. Chopin: Etude, Nocturne, Scherzo; Rubinstein: Romance, Etude.

Maria kyrka. April 3. *Konsert* för välgörande ändamål af Maria kyrkokör under dir. H. Lindqvists dir.

Berns' Salong. April 10. *Matiné* af sällskapet P. B:s sångkör under anför. af dir. Er. Åkerberg.

Fru Véhon-Halvorsen afslutade sitt gästspel som Violetta, samma rol hvarmed hon började detsamma. Denna sångerskas styrka ligger förnämligast i en kraftig och jemn röst, som tillika är rätt behaglig och väl skolad, deremot eger hon ej, eller har hunnit tillegna sig någon sympativäckande värme i framställningen, såsom mest lär ha visat sig i hennes Mignon, hvilken rol endast utfördes af henne en gång, samma afton som kammarmusiksoarén egde rum. Fru Halvorsens egentliga fält som sångkonstnärinna torde derför vara konsertsalongen. I »Mignon» hade man tillfälle att återse på scenen fröken Selma Ek, som till följd af fröken Karlsohns opasslighet åtagit sig Philines parti, Genom fru Östbergs sjukdom har »Gioconda», som för öfrigt tycks draga folk, under några veckor fått ligga nere. Kgl. operans enda nyhet, ehuru en gammal sådan, har under sista veckorna utgjorts af L. Josephsons skådespel »Marsk Stigs döttrar», som gått ett par gånger öfver scenen. Ehuru det nu tjugufemåriga stycket till en del förefaller föråldradt, innehåller dock det kraftigt och poetiskt behandlade ämnet, Erik Presthatares genom Marsk Stigs döttrar föranledda fejd med prestväldet, åtskilligt som borde anslå vår tid, hvarjemte utförandet af pjesen i allmänhet kan lofordas. En förtjenst hos detta verk, som här i första rummet är att påpeka, ligger i Södermans till detsamma skrifna musik. Af denna äro kyrkomusiken »Osanna» och »Kyrie» införlifvade med Södermans bekanta »Andeliga visor», »Jungfrun gick åt lunden» samt »O, blomstren de dofta» ha ingått i den likasom de förra för blandad kör utgifna samlingen »Sex visor i folkton», den hurtiga »Springdansen» har sedan användts i Hedbergs tillfällighetsstycke »Vid riksgränsen».

Den fjerde symfonikonserten erbjöd ett mycket intressant program ehuru upptagande endast 2 nummer: Byron-Schumanns »Manfred» och Beethovens Pastoralsymfoni. Schumanns Manfredsmusik, har med undantag af uvertyren icke, hvad vi veta, utförts här förut. Densamma innehåller jemte uvertyren i första afdelningen: Andarnes sång (soloqvartett), Melodram (Manfred), Andeförbannelse (soloterzett), Melodram (Manfred, Stengetsjägaren) hvarpå följer entreaktsmusik; andra afdelningen innehåller: Melodram (Manfred, Alpfrun), Hymn af andar i Arimans rike (blandad kör m. ork.), Melodram (Nemesis) och Melodram (Manfred, Astarte); tredje afdelningen: Melodram (Manfred), Melodramer: Afskedshelsning till solen (Manfred), Manfreds död (Manfred, Abboten) och slutligen klostersång. Deklamationen af diktens hufvudpersoner utfördes förtjenstfullt af hr Engelbrecht, fru Dorsch och frk. Zetterberg, hvilken dock stundom var väl lågmält, solopartierna i sången sköttes af frkn. Holmstrand och Almati, hrr. Strömberg, Nygren, Grafström och Bröderman. Konsertens slutnummer, Pastoralsymfonien, fick en utmärkt tolkning under ledning af kapellmästare Hallén, aftonens dirigent.

Vårfloden af konserter har inträdt, och så stark, att två eller tre sådana af mera betydenhet förekommit samtidigt, så var fallet med hr. Nerudas och Andersson-Lejdströms musikafton, frk. Eibenschützs och hr. Stenhammars, Maria kyrkokörs och frk. Olsens. Den unga pianisten Ilona Eibenschütz, som på vägen hit skördat stort beröm vid sina konserter i Köpenhamn och Kristiania, blef äfven här de båda gånger hon lät höra sig offentligt varmt hyllad af en publik, som dock var alltför fåtalig; emellan dessa sina konserter spelade konstnärinnan äfven å en af konungen gifven musiksoaré å k. slottet. Fröken E. har efter slutadt konserterande såsom »underbarn» egnat sig åt allvarliga musikstudier och utbildning i sin konst, hvarvid hon under flera år haft den utmärkta pianisten Clara Schumann till lärarinna, också framträdde hon här såsom en i det närmaste fullmogen artist, utvecklande en i förhållande till hennes spensliga gestalt förundransvärd styrka i anslaget, en mästerlig teknik, en touche af mjukaste slag och fin uppfattning. Hennes spel kunde också visa en perlande klarhet, ehuru det stundom fördunklades genom väl träget bruk af pedalen, såsom i Bachfugan, som inledde hennes första konsert, och till en del äfven i Beethovens sista sonat, denna märkliga och svårspelta komposition, som man sällan får höra utförd. Schumanns Etuder och följande numren på programmet fingo deremot en särdeles klar och uttrycksfull framställning. Vid sista konserten, som på grund af den samtida Stenhammarskonserten ej af ref. kunde bevistas, lär den unga konstnärinnan ha ännu mera entusiasmerat sina åhörare.

Säsongens sista kammarmusiksoaré gafs inför ett talrikt auditorium och inbringade de utförande rikt bifall, hvilket vid detta tillfälle innebar en särskild tacksamhetsgärd med anledning af den Aulinska qvartettens jubileum: det var nämligen dess 25:te konsert. Också framträdde dess upphofsman och »förste man» med en ny komposition, en duett för violin och piano, glänsande utförd af tonsättaren och fru Ida Åqvist, af hvars utmärkta ensemblespel man vid flere af qvartettens soaréer fått njuta. Denna duett lemnar ett nytt vackert bevis på hr Aulins förmåga som tonsättare, genom den lifliga fantasi och goda faktur, som i den uppenbarades. Kompositionen är emellertid af nog komplicerad art att behöfva förnyadt åhörande för en fullt klar uppfattning af densamma. Programmets båda stråkqvartetter hafva spelats af soarétillställarne å föregående

soaréer, Beethovens å den första af dessa. — Hrr Anderssons och Lejdströms 2:a musikafton gafs efter ett väl valdt program, hvars samtliga nummer väl egnade sig att låta soarégifvarnes resp. talanger göra sig väl gällande, och som derför alla framkallade förtjent bifall. Hr Andersson spelade Suite (A-moll) af Rameau, Etude af Cramer, Nocturne (Op. 62) och Fantasie Impromptu (op. 66) af Chopin, Romanser af Scharwenka (op. 33) och Tschaikowsky, samt ett särdeles lifligt och anslående Characterstück af L. Norman (op. 2 F-dur); hr Lejdström sjöng ett par större utmärkta sånger af Grieg: »Den Bjergtagne» och »Fra Monte Pincio», samt Kjerulfs »Sommersang», fru Pyk biträdde med ett par vackra sånger af Brahms, »Wie bist du meine Königin» och »Sonntag», af hvilka särdeles den sista återgafs mycket uttrycksfullt. Ackompagnementet sköttes med vanlig finkänslighet af hr Stenhammar.

Hr Wilh. Stenhammar, den unge pianisten och tonsättaren, som i båda dessa egenskaper väckt stort intresse här under senaste tid, hade på sin soaré att fägna sig åt en talrik publik. Han inledde soaréen med en stor Toccata (D-dur) af J. S. Bach och Beethovens Sonat op. 110, båda spelade med mycken bravur, men det själfulla i föredraget yttrade sig här understundom i alltför våldsamt forteanslag. Jensens vackra stycken »Eros» och »Kypris» ur Erotikon op. 14 liksom slutstyckena: Chopins ballad op. 38 och 3 Mazurkor återgåfvos af hr S. förtjenstfullt likasom pianopartiet i den med hr Aulin å båda händer förträffligt utförda vackra och formklara Bramhs-Sonaten (op. 108 D-moll). Som komponist framträdde hr Stenhammar denna afton med tre sånger: Ballad, text af K. Melin, »Aftenstemning» och »Lokkeleg» (Björnson), behagligt föredragna af fröken Selma Ek. Sjelfva sångerna, i synnerhet de båda senare, af hvilka den sista framkallade välförtjent bissering, kunna räknas till hr Stenhammars bästa tonsättningar. Vetenskapsakademiens konserter hugnas sällan med furstliga besök, men denna illustrerades genom Hertiginnans af Dalarne närvaro under en del af aftonen.

Af öfriga konserter är sällskapet »P. B:s» (för välgör. ändam.) märkligast. Sällskapets utmärkta sångkör, anförd af hr Åkerberg, utförde jemte dess högtidskörer af Randel och Brendler flere Bellmanssånger, ett par sånger af P. Heise och Reissiger samt Åkerbergs »Den flygande Holländaren», först gifven å hans egen konsert förra året, nu med tillsats af stråkorkester till det förra ackompagnementet af 2 flyglar, hvarigenom tonsättningen tog sig ännu ståtligare ut. Södermans genialiska ballad »Der schwarze Ritter» utfördes derjemte af en »musikälskare», hvars utmärkta basbaryton och klara uttrycksfulla föredrag nog mången operasångare skulle kunna afundas.

Vid fröknarne Eneqvists och Meyers konsert fick man hos den förra göra bekantskap med en rätt stor röst, som väl ännu kräfver mera utbildning. Det behagligaste föredraget för aftonen presterade fröken Anna Tengvall med sånger af Kjerulf och Grieg. Frök. Meyers pianospel var föga konstnärligt. — Fröknarne Fanny och Frida Olson läto å sin soaré höra ett par ganska behagliga röster, den förra en något späd men ren sopran, den senare en vacker alt, hvarmed man förut gjort bekantskap på Musikföreningens »Paulus»-konsert i Östermalmskyrkan förra året.

Herr Nerudas 3:e musiksoaré och Maria kyrkokörs konsert i Maria kyrka hindrade oss andra musiktillställningar att bevista. Å den senare, under hr Hugo Lindqvists ledning, lär fröken Gerda Pettersson ha utmärkt sig i föredraget af arian »Hör mig Israel» ur »Elias», och en liten ny komposition, en Hymn för bland. kör af Ada Oterdahl, utfördes för första gången vid detta tillfälle. Tonsättningar ända från 1600-talet till nyaste tid förekommo för öfrigt på programmet.

Från in- och utlandet.

Kgl. Operan. För närvarande inöfvas under kapellm. A. Halléns ledning »Lohengrin» och den nya franska komiska operan »Skrifvarkungen.» Äfven Ivar Hallströms nya opera »Granadas dotter» är under öfning, och i denna kommer den unge tenorsångaren Olof Lemon, som framgångsrikt gjort sin första sceniska debut på Göteborgs Stora teater och nyligen gästat der, att för första gången uppträda å hufvudstadens operascen. — »Sven Oräddd», ett fantastiskt skådespel af norsk författare med musik af norrmannen Ole Olsen, skall i öfversättning af Fr. Hedberg snart gå öfver operascenen här.

Fru Beatrice Véhon-Halvorsen lär efter sin Stockholmssejour under närmaste tiden komma att konsertera i Kristiania och sedan sjunga några partier på Stora teatern i Göteborg.

Fru Anna Pettersson-Norrie är engagerad för gästuppträdande å Vasateatern under senare hälften af innevarande månad och börjar detsamma strax efter påsk.

Filharmoniska sällskapet gifver sin tredje abonnementskonsert i Musikaliska akademien onsdagen den 20 april. Progammet kommer att upptaga A. F. Lindblads körcykel »Drömmarne», Rheinbergers körverk »Clärchen auf Eberstein», smärre körer a capella af Schumann och Saint-Saëns samt qvintett för stråkinstrument och piano af Raff.

Musikföreningen kommer att uppföra Mendelssohns oratorium »Elias», den 23 d:s i Musikaliska akademiens stora sal. Titelpartiet utföres af hr Salomon Smith. För öfrigt biträdes föreningen af fruarna Dina Edling och Davida Afzelius samt hr Lemon och k. hofkapellet. Konserten dirigeras af hr Franz Neruda, hvilken nu öfvertagit ledningen af öfningarna, hvilka hittills pågått under hr Erik Åkerberg.

Pianisten Lennart Lundberg, elev af konservatorium (frk. Hilda Thegerström) härstädes och som under 4 år idkat studier i Paris, der han 1890 tillsammans med hr C. A. Söderman, som då äfven uppehöll sig därstädes, i Salle Erard gaf en offentlig konsert, hvilken mycket fördelaktigt bedömdes af kritiken, har nu återvändt till Stockholm och förbereder härstädes en konsert i Vetenskapsakademiens hörsal mot slutet af april.

Förlofning har nyligen tillkännagifvits mellan skådespelerskan vid Lindbergska sällskapet i Göteborg fröken Agnes Anderson och tenorsångaren vid samma sällskap hr Mikael Bratbost.

Hr Fritz Arlbergs Tonbildningslära har i 10 exemplar af författaren förärats Musikaliska Akademien för att vid innevarande termins afslutning utdelas såsom premie bland de mest förtjente eleverna inom konservatoriets sångklasser. Hr Arlberg har i närslutet bref utfäst sig att årligen, så länge han lefver, med samma sändning ihågkomma akademien, som säkert härför stannar i stor förbindelse till herr Arlberg.

† Abraham Lundqvist, hofmusikhandlare, hvars mångåriga etablissement vid Malmtorgsgatan härstädes är väl bekant, afled här den 4 april i en ålder af något öfver 75 år. Abr. Lundqvist, född i Stockholm, började sin verksamhet som biträde i den Östergrenska musikhandeln vid Stora Nygatan, hvarefter han under några år tillsammans med annan person innehade en bokhandel vid Regeringsgatan, till dess han ingick kompaniskap med bokhandlaren Rylander samt tillsammans med honom under firma Rylander & komp. grundlade den musikhandel, som ännu eger bestånd i samma lokal vid Malmtorgsgatan. Firman upplöstes 1856 och hr Lundqvist har sedan ensam innehaft affären, senast under firma Abr. Lundqvists k. hofmusikhandel. Under den tid Lundqvist varit affärens egare, har den nått en för våra förhållanden storartad utveckling; den är den största i riket och räknar närmare 3,000 förlagsartiklar, bland hvilka många, såsom kompositioner af Behrens, Geijer, Hallström etc., tillhöra vår musiklitteraturs bästa verk. Lundqvist var med sitt lifliga väsen en särdeles human och älskvärd personlighet. Sedan 1864 var han ledamot af Musikaliska akademien.

De resande teatersällskapen befunno sig vid april månads ingång: Bosins i Örebro, Carlbergs i Trondhjem, Collins i Gefle, Fröbergs i Finland, Selanders i Helsingborg och Smiths i Kristianstad.

Göteborg. Stora teatern uppförde d. 12 april Donnizettis »Regementets dotter» med fru Vendela Andersson-Sörensen som Marie, en af den älskliga sångerskans triumfroler, såsom man vet. Tonio och Sulpice återgåfvos förtjenstfullt af hrr Bratbost och Hansen. Trion i andra aktens sångscen bisserades.

Ystad. Konsert gafs här den 1 apr. i läroverkets nya sal af sångerskan frök. Maria Pettersson, som med frisk och fyllig röst samt känsligt föredrag sjöng Aug. Körlings vackra sång »Hvita rosor», Berens' »Sjung, Sjung», »Ragnhild», af Grieg och visor af Josephson och Meijer Helmund. Herr Salom. Smith biträdde med Ellings »Jeg vil ud», Mendelssohns »Frühlingslied» och Reissigers »De båda grenadiererna» samt deltog i en qvartett »Ave Maria» af Weckerlin. Stråkorkestern utförde Gades »Hochlands»-uvertyr m. m. Dir. Körling skötte på ett utmärkt sätt pianoackompagnementet.

Den 29 mars hade Orkesterföreningen åter konsert, hvarvid utom dansmusik utfördes »Hyllningsmarsch» af Söderman, Serenad af Gounod, uvertyr till »Hvita frun», Ungarische Skizzen af Volkmann, Divertimento för stråkqvartett af Mozart, Rêverie för stråkqvintett med violoncellsolo (Dir. N. Åberg) m. m.

Musiknotiser från grannländerna kunna af brist på utrymme i dagens n:r, först i det nästföljande inflyta.

Paris. Den långvariga rättegången om eganderätten till Chopins efterlemnade kompositioner, under mer än 10 år förd mellan dennes arfvingar och musikförläggaren Wolff i Paris, har i dessa dagar afgjorts till den senares förmån.

Dödsfall.

Lundquist, Abraham, hofmusikhandlare (se sid. 63).

Wallerstein, Anton, kompositör af omtyckt dansmusik, f. 1813 i Dresden, † i Genève den 26 mars. W. fick 1829 anställning i k. kapellet i Dresden, tillhörde på 1830- och 40-talet hoforkestern i Hannover och lefde sedan mest i Wiesbaden.

Breflåda.

Till »Tvåårig prenumerant» och en annan insändare, som önskat införande i Sv. Musiktidning af Emil Sjögrens porträtt med biografi, får Red. meddela, att detta redan influtit i tidningens årgång för 1884 N:o 1, hvilket nummer kan å Sv. Musiktidnings expedition erhållas.

— »Gulliver»! Genom intagande af en sådan afdelning skulle tidningens omkostnader troligen ökas mer än prenumerationen. Då ej ens de som handla med instrumenter och musikalier kunna förmås annonsera (om ej indirekt genom kostnadsfri anmälning) kan ej ett tilläggsblad annonser af allmänt slag påräknas för en facktidning sådan som Sv. M. T., som ej har nog stor spridning. Besvarandet af insända frågor skulle dertill betydligt öka Red:s redan stora och lönlösa arbete samt medföra ökad kostnad. För den rika »Idun» är det ingen svårighet. Vi skola emellertid tänka på saken.

Red.

För hvarje musikaliskt hem rekommenderas

SVENSK MUSIKTIDNING,

Nordiskt musikblad, 12:te årg., innehållande **populär läsning i musikaliska ämnen,** instruktiva artiklar om musikundervisning etc., biografier med **porträtter, följetonger, notiser** om musikverldens tilldragelser m. m.

Tidningens årsprenumeranter erhålla **musikbilagor,** (omkring 14 sidor) af *god* och *lätt utförbar* **sång-** och **pianomusik.** Tidningen utkommer 2 gånger i månaden (utom juli—aug.); Pris pr år **5** kronor. Prenumeration sker direkt hos Redaktionen Olofsgatan 1, i bok- och musikhandeln; för landsorten bäst å **posten**

OBS.! I n:o 1—7 Porträtter af *Erik Åkerberg, Anna Karlsohn, Edvard Grieg, Annette Essipoff, Am. Ponchielli, Emma Holmstrand, Georgina Sommelius-Bottero;* med n:o 6 *musikbilaga* inneh.: *pianostycken* af ***Emil Sjögren, A. M. Myrberg, Erik Åkerberg*** och ***Adr. Dahl,*** visa af ***Ludv. Norman.***

Albumblad

5 melodiska tonstycken för Piano (Romance. Humoresk. Perpetuum mobile. Aftonstämning. Marche Triomphale) af

Adrian Dahl,

finnes att köpa å **Svensk Musiktidnings expedition,** Olofsgatan 1, samt hos hrr musikhandlare och bokhandlare i landsorten. Pris 1 krona.

Dessa vackra pianostycken af den nu genom flere omtyckta arbeten bekante tonsättaren kunna med skäl rekommenderas åt våra pianister.

Resp. Tidningsredaktioner

eller musikvänner i landsortsstäderna anmodas att till Svensk Musiktidnings Expedition insända tidningsnummer med program för konserter och teaterföreställningar med musik eller andra märkligare musikaliska notiser, på det vår enda musiktidning skall kunna redogöra för musiklifvet i vårt land äfven utom hufvudstaden.

Redaktionen.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs.! **Hufvuddepot** för **Blüthners** verldsberömda Flyglar, samt **Rönischs & Steinweg Nachfolgers** utmärkta Pianinos.

Hugo Lindqvist

meddelar undervisning i **pianospelning,** och **elementarsång, dirigerar körer och kvartetter.** Rekommenderar sig hos resp. Skolföreståndare som lärare i **sång- och musikteori.**

Adr. **Grefgatan 16,** 3 tr. upp.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Olofsgatan 1 (Hötorget 6), 1 tr. upp öfver gården. Mottagning kl. ½9—½10 f. m. och 12—1 e. m.

Frans J. Huss.

Svensk Musiktidnings

Musik-Album

V—1891,

innehållande för piano: **Berger, L.:** *Menuett;* **Kirchner, Th.:** *Albumblad;* **Mendelssohn:** »På sångens lätta vingar» (transcr.); **Mozart:** *Menuett* (ur Ess-dur-symf.); **Myrberg, A. M.:** *Lefnadslust;* **Rietz, L.:** *Julhelsning;* — för sång med piano: **Oterdahl, Ada:** *Den lyckliga kärlekens smärta;* **Sjögren, Emil:** *Den långa dagen,*

säljes à 1 krona å tidningens Expedition. Olofsgatan 1 (1 tr. upp öfv. gården) samt i bok- och musikhandeln.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu å ***2 kronor*** hos P. Herzog, Malmskilnadsgatan 54.

Innehåll: Aulin'ska stråkqvartetten (med porträtt af dess medlemmar: Tor Aulin, Edvin Sjöberg, Axel Bergström och Berndt Carlson). — Några ord om den s. k. Passionsvespern i Adolf Fredriks kyrka den 23 mars 1892, af Hypatius. — Joh. Seb. Bach som violinspelare, af F. Schweikert. — Den italienska sångmetoden, bedömd af Jenny Lind (ins.). — Musikpressen. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Dödsfall. — Breflåda. — Annonser.

Stockholm, O. L. Svanbäcks Boktryckeri-Aktiebolag, 1892.